

Teamgids Meertaligheid

Aan de slag met je team

Inge Jansen

7 mei 2026

Wat verstaan we onder meertaligheid?

Meertaligheid in de samenleving

Het naast elkaar bestaan van verschillende talen en taalvariëteiten binnen een bepaalde context of een bepaald gebied.

Meertaligheid van een individu

De talen, taalvariëteiten of de woorden en uitdrukkingen uit verschillende talen/taalvariëteiten die een persoon passief en/of actief beheerst.

Meertalige competentie

Het functioneel en flexibel kunnen inzetten van een meertalig repertoire om te communiceren of om een nieuwe taal te leren.

(Curriculum.nu, leergebieden NL en MVT, 2019)

Meertaligheid van de samenleving

Nederland

- 24 procent heeft een migratieachtergrond (CBS, 2019)
- Groot deel van leerlingen gebruikt thuis een andere taal/ taalvariëteit (KNAW, 2018)
- Talige diversiteit: regionale talen, dialecten, andere talen

-> leerlingen groeien op in een meertalige samenleving

Meertaligheid van het individu

Individen worden meertalig genoemd als ze de competentie hebben om meer dan één taal te begrijpen en produceren of als zij van meerdere talen regelmatig gebruikmaken.

(Van den Branden, 2010)

- Alle talen, dialecten, streektalen, ook taalvariëteiten
- Verschillende niveaus
- Iedere leerling bouwt eigen repertoire op
- Meertaligheid is dynamisch

Belang van meertaligheid

Sociaal-emotionele ontwikkeling

- Identiteitsontwikkeling
- Welbevinden
- Zelfvertrouwen
- Motivatie

Cognitieve ontwikkeling

- Leren van (nieuwe) talen
- Leren van nieuwe leerinhouden

De nieuwe kerndoelen po en onderbouw vo NL

1A De school zorgt voor een rijke taal- en leesomgeving.

Het gaat hierbij om:

- aanbieden van taalactiviteiten in betekenisvolle contexten;
- aanbieden van een veelzijdig en actueel aanbod van jeugd- en *young adult*-literatuur binnen een vaste leesroutine;
- aanbieden van kennis en vaardigheden uit het leergebied Nederlands in onderlinge samenhang;
- stimuleren van de leesmotivatie en de durf om te spreken en te schrijven;
- ruimte bieden aan verschillende talen en taalvariëteiten van leerlingen.

7A De leerling verkent hoe je met taal uiting geeft aan identiteit.

Het gaat hierbij om:

- verkennen van het eigen talige repertoire in relatie tot hoe je wilt overkomen en tot welke groepen je wilt behoren: talen en taalvariëteiten, gebaren, lichaamstaal;
- experimenteren met het eigen talige repertoire in relatie tot publiek, doel en context;
- reflecteren op hoe je overkomt op anderen op basis van bewuste keuzes in het eigen talige repertoire;
- reflecteren op hoe andere mensen hun talige repertoire benutten om uiting te geven aan hun identiteit;
- waarderen van het eigen talige repertoire.

De nieuwe examenprogramma's NL

Eindterm 12

De leerling toont inzicht in en reflecteert op taalvariatie en taalverandering. (H)

Het gaat hierbij om:

- vergelijken van talen en taalvariëteiten in het Nederlandse taalgebied;
- beschrijven van geografische, etnische, sociale en historische verschillen en overeenkomsten tussen talen en taalvariëteiten;
- verkennen hoe talen, taalvariëteiten en taalnormen veranderen;
- reflecteren op het eigen meertalig repertoire en op oordelen over meertaligheid in het Nederlandse taalgebied.

Eindterm 13

De leerling toont inzicht in en reflecteert op het effect van keuzes in taalgebruik in verschillende contexten. (H)

Het gaat hierbij om:

- verwoorden van keuzes in taalgebruik op grond van creativiteit, correctheid en passendheid in een bepaalde context;
- verwoorden van het effect dat een tekst oproept op basis van gemaakte keuzes in taalgebruik;
- reflecteren op hoe je overkomt op anderen op basis van keuzes in je eigen meertalig repertoire, zowel online als offline.

Zwembad

Metafoor

Aandacht geven aan de thuishalen en deze doelbewust benutten in het onderwijs.

- Waar sta jij?
- Waar staat je vaksectie?

Geef aan in de chat en licht kort toe.

Teamgids meertaligheid

Voortgezet onderwijs

Ondersteuning bij bewustwording van kracht van meertaligheid

- Positieve aandacht voor meertaligheid
- Zelfstandig en autonoom
- In gesprek met elkaar: van en met elkaar leren
- Eigen keuzes maken op grond van expertise
- Gezamenlijk beeld en gemeenschappelijke taal

Document Teambeelden

Bijlage 2. Het document Teambeelden

Dit document heet Teambeelden. Je vult het met gezamenlijk gedragen beelden over meertaligheid bij jou op school. Je stelt het document in de loop van deze en de volgende bijeenkomsten bij op basis van wat het team belangrijk vindt. Daarna dient het als stip op de horizon en vormt het de onderlegger voor goed onderbouwde en gedragen curriculumbeslissingen.

Datum:	Versie:
Omschrijving van meertaligheid	
Verdiepingsvragen bijeenkomst 1	
1. Wat is voor je school de meerwaarde van een meertalige aanpak?	
2. Leg je voor de verschillende leergebieden nog specifieke accenten?	
3. Hoe meertalig is je team?	
4. Welke misconceptie leeft er op school, denk je? Hoe ga je die uit de wereld helpen?	
Verdiepingsvragen bijeenkomst 2	
5. Hoe meertalig zijn de leerlingen van je school? Welke talen ben je tegengekomen?	
6. Heeft de praktijkervaring nog nieuwe inzichten opgeleverd die je als team wilt vasthouden?	

7. Hoe dragen de voorbeelden die zijn bedacht bij aan de erkenning en waardering van alle talen op school?	
8. Hoe dragen de voorbeelden uit het overzicht 'meertalige inspiratie' bij aan de meerwaarde van meertaligheid die je voor je school hebt beschreven?	
9. Welke afspraken maak je die door alle teamleden gedragen worden? Noteer ook waar je van mening verschilt.	<p>Hier zijn we het over eens:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... • ... • ... <p>Hierover verschillen we van mening:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... • ... • ...
Verdiepingsvragen bijeenkomst 3	
10. Heeft de praktijkervaring nog nieuwe inzichten opgeleverd die je als team wilt vasthouden?	<ul style="list-style-type: none"> • ... • ... • ... • ... • ...
11. In hoeverre zijn de voorbeelden in te passen in je huidige onderwijs?	
12. Hoe staat het team tegenover een meertalige aanpak?	
13. Met deze activiteiten komen we erachter waar de school staat ten opzichte van meertaligheid.	

Teamgids Meertaligheid

Opbouw

- Bijeenkomst 1: Meertaligheid in je school
  - Bijeenkomst 2: Meertaligheid in je les
  - Bijeenkomst 3: Komen tot een visie en input voor leerplan
- Inclusief tips hoe je lessen vanuit een meertalige bril kunt vormgeven.

Bijeenkomst 1 Quiz – waar/niet waar

Waar of niet waar?

Niet waar

Kinderen die meertalig zijn, lopen niet meer risico op een taalachterstand. Niet meertaligheid, maar de taalinput speelt een rol. Voor een goede taalontwikkeling is kwaliteitsvolle taalinput, ruimte voor interactie en goede feedback essentieel en dat geldt voor de thuistaal en het Nederlands.

Meertalige leerlingen spreken de talen in verschillende contexten en ontwikkelen hun taalvaardigheid in die context. De thuistaal wordt meestal in een informele sfeer gesproken, waardoor schoolwoorden in een thuistaal minder goed ontwikkelen. Door ook de thuistaal een plek te geven, kunnen de leerlingen voortborduren op hetgeen ze in een taal al weten. Zo versterken de talen elkaar.

Daarbij is het belangrijk om te weten dat de taalontwikkeling van het dagelijks taalgebruik (DAT) in een nieuwe taal ongeveer twee jaar duurt. Maar een taal op schooltaalniveau (CAT- cognitief academisch taalgebruik) beheersen duurt veel langer; dat kan wel vijf tot zeven jaar.

Bron: <https://www.uu.nl/publicatie/wat-iedereen-over-taalontwikkeling-bij-kinderen-moet-weten>

Bijeenkomst 1 Quiz – waar/ niet waar

Waar of niet waar?

Niet waar

Je hoeft niet alle talen te beheersen als je de thuistalen van leerlingen toelaat op school. Je kunt met taalportretten, het zingen van liedjes in allerlei talen, je klasinrichting - belangrijke voorwerpen in meerdere talen labelen - en meertalige boekjes werken aan een talig en cultureel bewustzijn van kinderen, zonder dat je daarvoor de talen beheerst.

Uit onderzoek blijkt dat de positieve aandacht die je zo aan meertaligheid besteed effect heeft. Leerlingen staan positiever tegenover meertaligheid en het leren van andere talen. De kennis over talen en de overeenkomsten en verschillen tussen talen neemt toe. Relaties tussen kinderen in een klas worden ook beter. En meertalige leerlingen voelen zich meer betrokken bij het onderwijs en voelen zich veiliger op school.

Laat leerlingen de eigen taal inzetten voor het leren: laat ze in groepjes in hun eigen taal overleggen of dingen in hun eigen taal opzoeken om ze daarna te vragen in het Nederlands te bespreken of op te schrijven wat ze gevonden hebben. Maak hierover taalafspraken.

Bijeenkomst 3 - Kletsspot

Houding tegenover talige en culturele diversiteit

We stimuleren op onze school meertalige leerlingen trots te zijn op hun meertalige achtergrond

Omgang met talige diversiteit op school

Ik stimuleer leerlingen hun thuishalen als bron te benutten

Omgang met talige diversiteit op school

Ik stel samen met leerlingen regels op voor het gebruik van verschillende talen in de klas

Omgang met talige diversiteit op school

Ik heb zicht op de thuishalen van mijn leerlingen en hun houding ten aanzien van hun eigen en elkaars thuishalen

Contact met ouders

We bouwen als school een goed contact op met alle ouders, ook wanneer ze de Nederlandse taal minder goed machtig zijn

Leidt tot *onderbouwde* en *gedragen* curriculumkeuzes wat betreft meertaligheid

Bedankt!

Inge Jansen
i.jansen@slo.nl

